

Lorenzo Marone

Pokušení být šťastní

VYŠEHRAĐ

VERDURA

SVĚTOVÁ
PRÓZA

Pokušení být šťastní

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.ivysehrad.cz
www.albatrosmedia.cz

Lorenzo Marone

Pokušení být šťastní – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

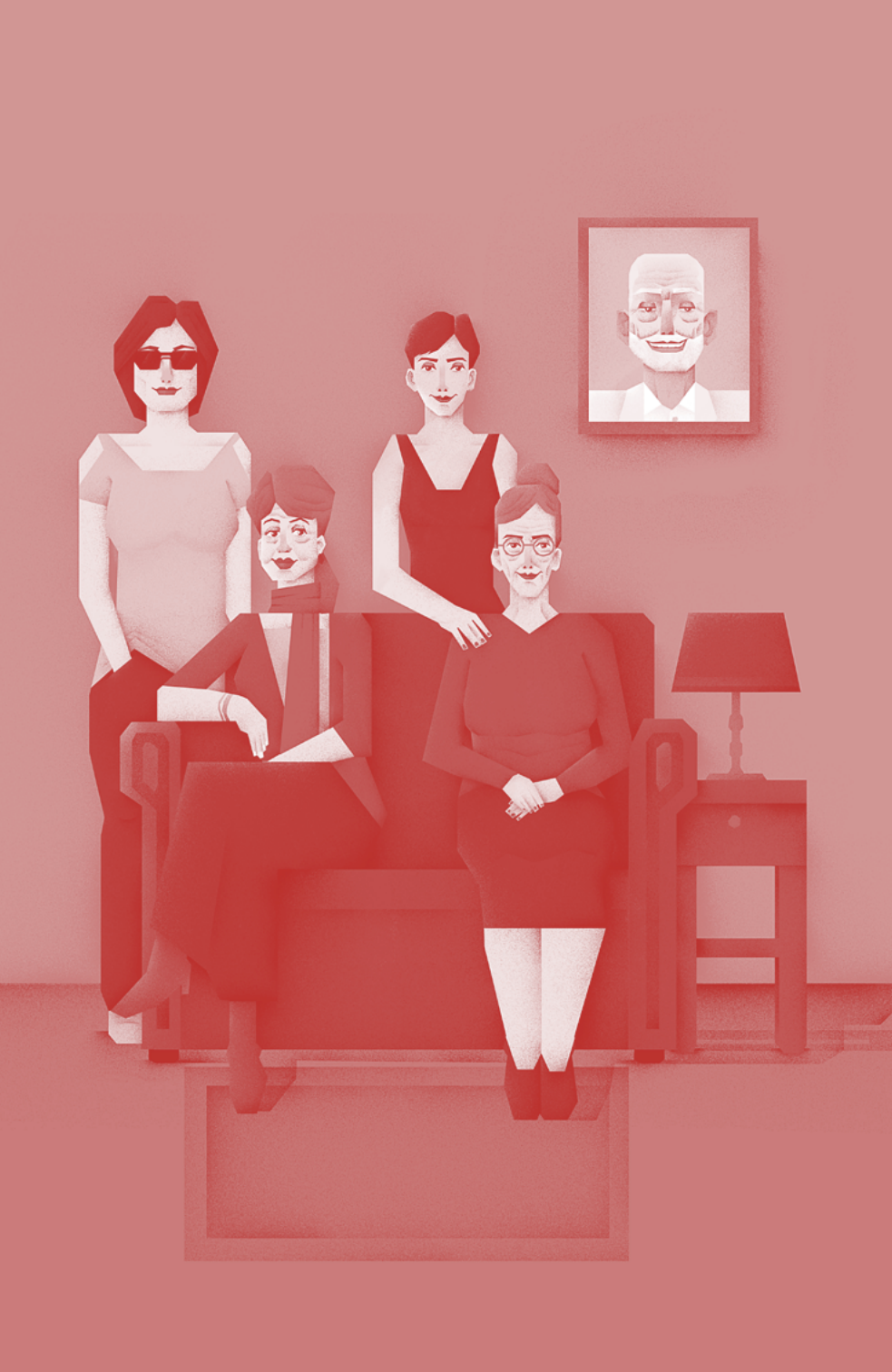
Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

Lorenzo Marone

Pokušení být šťastní

Lorenzo Marone

Pokušení být šťastní

Vyšehrad

Original title: La tentazione di essere felici
© 2015 Lorenzo Marone
Published by arrangements with Meucci Agency –
Milan and Tempi Irregolari, Gorizia
Translation © Magdalena Žáčková, 2019
Illustrations © Tomáš Smot Svoboda, 2019

ISBN tištěné verze 978-80-7601-097-0
ISBN e-knihy 978-80-7601-128-1 (1. zveřejnění, 2019)

Upřesnění

Můj syn je homosexuál.

On to ví. Já to vím. A i tak mi to nikdy nepřiznal. Na tom není nic špatného, existuje spousta lidí, kteří čekají na smrt rodičů, aby mohli začít žít svobodně vlastní sexualitu. Jenomže se mnou to fungovat nebude, mám v úmyslu to tu ještě nějakou dobu vydržet. A alespoň deset let. Jestli se Dante bude chtít emancipovat, tak se bude muset na moji maličkost vykašlat. Já kvůli jeho sexuálním choutkám umírat rozhodně nehodlám.

Cesare Annunziata

Tikot budíku je jediný zvuk, který mi dělá společnost. V tuhle hodinu lidé spí. Říká se, že brzké ranní hodiny jsou pro spánek nejlepší, mozek je v rem fázi, v té, ve které se zdají sny, dech je nepravidelný a oči se rychle pohybují ze strany na stranu. Tato scéna je všechno, jen ne zábavná, vlastně je to jako byste se ocitli před člověkem posedlým ďáblem.

Já nikdy nesním. Nebo si to alespoň nijak zvlášť nepamatuji. Možná proto, že málo spím a probouzím se brzy. Nebo proto, že příliš piju. Nebo jenom proto, že jsem starý a ve stáří sny docházejí. Mozek měl celý život na to, aby zpracovával ty nejpotrhlější fantazie, a tak je normální, že mu časem dojde inspirace. Kreativní žila je na vrcholu během existence každého člověka a potom najednou přijde neúprosný pád a na konci svých dní si nedokážete vybavit ani sexuální scénu. V mládí se tím naopak začíná, fantazírováním o neuvěřitelných vášnivých nocích se striptérkou, spolužačkou z lavice nebo dokonce učitelkou, která by se neznámo proč toužila vrhnout do náruče mladíčka s náznakem kníru a spoustou pupínků k tomu. Samozřejmě že invence se vyvíjí již dříve, od dětství, ale myslím, že masturbace v mládí v mnohém ovlivňuje formování kreativity.

Já byl velice kreativní.

Rozhodnu se otevřít oči. Stejně za těchto podmínek nemůže být o spánku řeč. V posteli mozek podniká

neuvěřitelné cesty. Například jsem začal myslet na dům dědečka a babičky. Mohu ho vidět, navštívit, přecházet z jedné místnosti do druhé, cítit vůně, které přicházejí z kuchyně, skřípění dvířek nábytku v jídelně nebo ptáčky, kteří cvrlikají na balkoně. Pozastavím se dokonce u zařízení pokoje, pamatuji si i ten nejmenší detail, dokonce i drobné ozdoby jako vázičky a sošky. Když pevně zavřu oči, podaří se mi dokonce zahlédnout odraz v babiččině zrcadle a vidím se znovu jako dítě. Já vím, řekl jsem, že už nesním, ale myslel jsem ve spánku. Když bdím, jsem ještě schopný k tomu říct svoje.

Podívám se na budík a utrousím do peřin nadávku. Myslel jsem, že je pět, ale je teprve čtvrt na pět ráno. Venku tma, z dálky je slyšet v pravidelných intervalech alarm, vlhkost stírá obrysy a kočky leží stočené pod auty.

Čtvrt spí, já přemítám.

Otočím se na druhý bok a přinutím se zavřít znovu oči. Popravdě v posteli nedokážu ani chvíli nehybně ležet, vydávám energii, která se nakumulovala během dne, trochu jako letní moře, které vstřebává ve dne teplo, aby je darovalo noci. Moje babička říkala, že když tělo nechce slyšet o odpočinku, je třeba se nehýbat; po chvíli pochopí, že se nic neděje, a uklidní se. Jenomže na uskutečnění takového plánu je zapotřebí sebeovládání a trpělivost a já už jsem před nějakou dobou vyčerpal oboje.

Přistihnu se, že zírám na knihu položenou na nočním stolku vedle mě. Často jsem pozoroval obálku té knihy, a přesto si nyní všímám detailů, které mi unikly. Zmocní se mě pocit překvapení, pak pochopím, o co se jedná – dokážu číst zblízka. Nikdo na celém světě to v mém věku nedokáže. Technologie během posledního století urazila velkou cestu, ale presbyopie je stále jednou z nepochopitelných vědeckých záhad. Přiblížím ruce blíže k obličejí a pochopím, proč došlo k onomu náhlému a zázračnému

vyléčení – nasadil jsem si brýle, což už dělám instinktivně, aniž bych si to uvědomoval.

Přišla chvíle, kdy musím vstát. Jdu do koupelny. Neměl bych to říkat, ale jsem starý a dělám si, co se mi zamane. Stručně řečeno, močím vsedě jako ženy. A není to proto, že by mě neudržely nohy, ale protože bych jinak tím svým hydrantem zalil i kachlíky. Nedá se nic dělat, ta věc si po překročení určitého věku začne dělat, co chce. Stejně jako já (a trochu jako všichni starší lidé) kašle na ty, kteří by mu chtěli vysvětlovat, co má dělat, a má svoji hlavu.

Ten, kdo si stěžuje na stáří, je idiot. Vlastně ne, že je slepý mi přijde přesnější. Nevidí si na špičku nosu. Protože je tu jen jedna jediná alternativa a ta se mi nezdá žádoucí. Už to, že se člověk dostane tak daleko, je velké štěstí. Avšak nejzajímavější je, jak jsem již říkal, že si můžete dovolit cokoli chcete. Nám starým lidem je vše dovoleno, a dokonce i na staříka, který krade v supermarketu, lidé nahlíží se vší nevinností a soucitem. Pokud bude krást kluk, v nejlepším případě ho budou mít za výrostka.

V určitém momentě života se otevře svět, který byl až do té chvíle nepřístupný – kouzelné místo obývané milými, starostlivými a přívětivými lidmi. Přesto je nejcennější věcí, kterou získáte se stářím, respekt. Morální integrita, solidarita, kultura a talent nejsou nic oproti vrásčité kůži, skvrnám na hlavě a třesoucím se rukám. Buď jak buď dnes jsem respektovaný muž a pomyslete, že to není málo. Respekt je zbraň, která dovoluje člověku dosáhnout cílů, jež jsou pro jiné nedostupné, dělat si v životě, co chcete.

Jmenuji se Cesare Annunziata, je mi sedmdesát sedm let a po sedmdesát dva let a sto jedenáct dní jsem mrhal svým životem. Pak jsem pochopil, že přišla chvíle se nad celou věcí zamyslet, abych si ho začal opravdu užívat.

Jen jediná věc nás odlišuje

Dnes ráno mi zavolala má dcera Sveva, ta prvorozená.

„Tati?“

„Ahoj.“

„Poslyš, něco bych potřebovala...“

Neměl jsem to brát. Zkušenost slouží k tomu, aby se člověk nedopouštěl stejných blbostí po celý život. Já jsem se z minulosti nic nenaučil a neohroženě stále reaguji instinktivně.

„Nešel bys vyzvednout Federika ze školy? Mám slyšení a skončím pozdě.“

„Nemůže to zařídit Diego?“

„Ne, má práci.“

„Chápu...“

„Víš, že bych to po tobě nechtěla, kdybych měla jinou možnost.“

Své děti jsem vychoval dobře, nemůžu si stěžovat. Nejsem dědeček, který by chodil vyzvedávat vnoučata. Například když vidím ty chudáky staříky, kteří zastavují v autech venku před školou, mám z toho husí kůže. Ano, vím, chtějí být užiteční, místo aby hnili v křesle, ale i tak s tím nic nenadělám, „občansky uvědomělý dědeček“ je pro mě jako fotografický film, telefonní budka, žeton, videokazeta, předměty dřívějších dob, které již ve skutečnosti k ničemu neslouží.

„A potom, kam ho mám odvést?“

„K tobě, nebo můžete přijít do kanceláře. Ano, udělej to tak, přiveď ho sem, prosím.“

Tak jsem před školou a čekám na svého vnuka. Zvednu si límec kabátu a strčím ruce do kapes. Přišel jsem dříve, což je jedna z věcí, které jsem se naučil s přibývajícím věkem. Jak si zorganizovat dny. Ach bože, ne že bych toho měl k plánování hodně, ale i těch pár věcí si radši uspořádám.

Svevin telefonát narušil mé plány. Měj jsem jít k ho-liči, dnes večer mám rande s Rossanou. Je to prostitutka. Ano, chodím za děvkama, a co? Mám ještě své touhy k uspokojení a nikoho po svém boku, komu bych to musel vysvětlovat. Každopádně jsem přeháněl, není to tak, že bych chodil úplně za děvkama, také proto, že by se mi zdálo složité táhnout se autobusem; řidičský průkaz mi propadl a neobnovil jsem ho. Rossana je stará kamarádka, kterou jsem potkal před nějakou dobou, když chodila po domácnostech a dávala injekce. A tak se objevila i v mém obýváku. Přicházela brzy každé ráno, píchla mě do hýždí a beze slova odcházela. Potom se začala zdržovat na kávu, a nakonec se mi podařilo ji přemluvit, aby vklouzla ke mně pod deku. Když se nad tím dnes zamyslím, nebylo to zas až tak složité. Až po nějaké době jsem pochopil, že ta pseudozdravotnice nebyla zasažena mým úsměvem, když s vážným výrazem zvolala: „Ty seš sympatickejš a seš taky pěcknej chlap, ale já mám syna, kterému musím pomáhat!“

Vždy se mi líbili přímí lidé a od té chvíle se z nás stali přátelé. Jí už táhne na šedesát, ale má pořád dvě obrovská prsa a hezký pevný zadek. A v mém věku není potřeba nic jiného, člověk se zamilovává spíše do chyb, které dělají celou situaci věrohodnější.

Přichází Federico. Kdyby lidé kolem věděli, že tento stařík, který doprovází svého vnuka, myslel ještě před

minutou na řadra nějaké prostitutky, pohoršilo by je to a oznámili by to rodičům dítěte. Starší člověk kdovíproč nemá právo souložit?

Nastoupíme do taxíku. Je to teprve potřetí, kdy jdu vyzvednout svého vnuka do školy, ale Federico prozradil své mámě, že je rád, když pro něj moje maličkost chodí. Říká, že druhý dědeček ho nutí chodit pěšky a přichází domů celý zpocený. Naopak se mnou se jezdí taxíkem. A co by ne! Mám slušnou penzi, žádné výročí svatby k oslavám a dvě dospělé děti. Můžu utrácet peníze za taxi a nejrůznější Rossany. Avšak řidič je nevychovanec. To se bohužel stává. Nadává, troubí bez důvodu, jede rychle a na poslední chvíli zabrzdí, rozčiluje se na chodce, nezastaví na světlech. Říkal jsem to, jedna z hezkých věcí, které s sebou nese třetí věk je, že můžete dělat, co chcete, protože už nepříjde čtvrtý, kdy byste se za to mohli kát. A tak se rozhodnu potrestat muže, který se mi snaží zničit den.

„Měl byste jet pomaleji.“

On ani neodpoví.

„Slyšel jste, co jsem říkal?“

Ticho.

„Dobře, zastavte a dejte mi řidičský průkaz.“

Taxikář zastaví a dívá se na mě se zmateným výrazem.

„Jsem maršál od karabinierů ve výslužbě. Řídíte nevhodně a ohrožujete bezpečnost chodců.“

„Ale ne, pane maršál, promiňte, dneska je prostě hrozný den. Problémy doma. Prosím vás, už pojedu pomalu.“

Federico zvedne hlavu, upřeně se na mě dívá a chce otevřít pusu. Chytnu ho za ruku a mrknu.

„Jaké problémy?“ zeptám se potom.

Můj konverzační partner na chvíli skloní hlavu a pak popustí uzdu své nejmocnější fantazii: „Moje dcera se měla zrovna vdávat, ale její snoubenec přišel o práci.“

„Rozumím.“

Výmluva je to dobrá, to musím říct, žádná nemoc nebo smrt blízké osoby. Je to věrohodnější. Když přijedeme k Svevině kanceláři, nepřijme peníze. Další cesta na konto nevychovaného Neapolitána. Federico se na mě dívá a směje se, já odpovím dalším mrknutím. Ostatně už si zvykl na moje výstřelky, minule jsem předstíral finančníka. Bavím se, nedělám to, abych ušetřil. A nemám nic proti taxikářům.

Sveva ještě nedorazila. Jdeme do její kanceláře, Federico se natáhne na gauč, já si sednu k jejímu stolu, na kterém se vyjímá její pěkně viditelně postavená fotografie s manželem a synem. Diego mi není moc sympatický, je to dobrý chlap – abychom si rozuměli –, ale ti příliš dobří jsou nudní, s tím se nedá nic dělat. Vlastně si myslím, že už to přestalo bavit i Svevu, která je neustále mrzutá, pořád spěchá a v hlavě má jenom práci. Přesný opak toho, jaký jsem dneska, ale možná velmi podobná tomu, jaký jsem býval kdysi. Myslím, že je nešťastná, ale s mojí maličkostí o tom nemluví. Možná to dělala s matkou. Já nejsem vhodný k naslouchání ostatním.

Říká se, že aby byl člověk dobrým společníkem, není třeba dávat kdovíjaké rady, stačí být pozorný a chápavý, ženy touží jen po tom. Já toho schopný nejsem, po chvíli se rozohním, řeknu k tomu své a začnu šilet, když mě ten druhý neposlouchá a pořád vede svou. To byl jeden z důvodů stálých hádek mezi mnou a mojí ženou Caterinou. Ona chtěla jen někoho, komu by se mohla svěřit, já jí za dvě minuty nabízel řešení. Naštěstí mi stáří přišlo na pomoc – pochopil jsem, že je pro mé zdraví lepší neposlouchat rodinné problémy. Stejně vás pak nenechají je vyřešit.

V místnosti je pěkné a široké okno, které vede na ulici zaplavenou chodci a pokud by naproti byl mrakodrap a nikoli ošuntělá tufová budova, mohl bych si skoro

myslet, že jsem v New Yorku. Jenomže v této americké metropoli nejsou Španělské čtvrti se svými zákoutími, které se spouštějí dolů z vrcholku kopce, rozpadající se budovy, jež si vyměňují tajemství skrze prádelní šňůry natažené mezi nimi, ulice poseté dírami a auta tísňící se na ubohoučkém chodníku mezi patníky a vchodem do kostela. V New Yorku postranní ulice neskrývají svět, který se ztrácí ve svých vlastních stínech, tam se plíseň neusazuje na obličejích lidí.

Zatímco přemítám o rozdílů mezi Velkým jablkem a Neapolí, všimnu si Svevy, která vystupuje z černého SUV a jde ke dveřím. Před vchodem se zastaví, vytáhne z kabelky klíče, pak se vrátí zpátky a nastoupí do auta. Shora zahlédnu jen její nohy v tmavých punčocháčích. Nakloní se k řidiči, snad aby ho pozdravila, a on jí položí ruku na stehno. Přitáhnu si židli k oknu a praštím hlavou o sklo. Federico si přestane hrát se svým kamarádem robotem a podívá se na mě. Usměju se na něj a vrátím se ke scéně, která se odehrává před mýma očima. Sveva vystoupí a vejde do domu. Auto odjíždí.

Zírám do místnosti, aniž bych ji viděl. Možná jsem měl halucinaci, možná to byl Diego. Ten ovšem, taková drobnost, nemá terénní vůz. Možná je to kolega, který ji svezl. Ale kolega jí dává ruce na stehna?

„Čau, tati.“

„Ahoj.“

„Tady je moje láska!“ křičí a chytne Federika v podpaží, aby ho mohla zasypat polibky.

Ta scéna mi připomíná její matku. Také ona se k dětem chovala stejným způsobem. Byla příliš něžná, příliš přítomná, ohleduplná, neodbytná. Snad proto je Dante gay. Kdoví, jestli to jeho sestra ví.

„Dante je gay?“ ptám se.

Sveva se prudce otočí, s Federikem v náručí. Položí ho

na pohovku a ledovým tónem odpoví: „No promiň, co já o tom vím! Proč se nezeptáš jeho?“

Je homosexuál. A ona to ví.

„A navíc, jak jsi na to teď přišel?“

„Jen tak. Jaké bylo slyšení?“

Ona se staví stále víc do defenzivy.

„Proč?“

„Nemůžu se tě na to zeptat?“

„Nikdy ses o moji práci nezajímal. Nebyl jsi to ty, kdo říkal, že mi práva zničí život?“

„Jo, myslel jsem si to tehdy a myslím si to i teď. Viděla jsi se?“

„Poslyš, tati, dneska zrovna není den na tvoje zbytečný kázání. Mám práci.“

Pravdou je, že moje dcera udělala hodně špatných rozhodnutí: školu, práci a nakonec manžela. Se všemi těmito chybami na bedrech se nelze usmívat a předstírat, že se nic neděje. Avšak stejně si nejsem jistý, že si vybrala všechno – já udělal spoustu pitomostí, jako to, že jsem si vzal Caterinu a měl s ní dvě děti. Ne kvůli Dantovi a Svevě, to proboha ne, jde o to, že by se neměly na svět přivádět děti se ženou, kterou nemilujete.

„Jak to jde s Diegem?“

„Všechno v pořádku,“ říká nezaujatě, zatímco vyndává složky papírů z kabelky a rovná je na stůl. Na první straně je napsáno Sarnataro versus Družstvo ve via Roma.

Nechápu, jak je možné se rozhodnout dobrovolně trávit dny mezi zbytečnými hádkami, jako by život již sám nebyl plný hádek, není nutné přidávat ještě hádky ostatních lidí. Avšak Svevě se to líbí. Nebo se donutí, aby se jí to líbilo, jako její matka. Caterina si dokázala z každé zkušenosti odnést tu pozitivní stránku, já se naopak nikdy nespokojil s tím, že bych našel kousek krásy v ošklivosti.

„Proč dneska všechny ty otázky?“

„Jen tak, nikdy spolu nemluvíme...“

Ale ona už je na chodbě, rychlé klapání podpatků zní z místností, je slyšet hlas ponořený do rychlé konverzace s kolegyní. Diskutují o hádce někoho cizího. Už zase, to je otrava!

Podívám se na svého vnuka, který si hraje s něčím jako s drakem a usměju se. Koneckonců jsme my dva stejní, bez jakékoli odpovědnosti, nic podstatného na práci kromě hraní. Federico si hraje s draky, já s Rossanou a pár dalšími zbytečnostmi. Jen jediná věc nás odlišuje – on má ještě život před sebou a tisíce plánů, já pár let a spoustu věcí, kterých lituji.

Milovnice koček

Jakmile vystoupím z výtahu, potkám Eleonoru, jež svírá v náruči kočku, kterou jsem nikdy neviděl. Dveře od jejího bytu jsou dokořán a puch vycházející zevnitř již zamořil celé podlaží. Nechápu, jak to dělá, že to nevnímá, ale především, jak může trávit život v tom odporném zápachu. Eleonora je jednou z těch postarších dam, které potkáváte na ulici s papírovým talířkem na krmení, jak se vrhají pod zaparkované automobily, a její byt se proměnil v hospic pro kočkovité šelmy v nouzi. Popravdě těch pár, co jsem viděl, bylo ve skvělé formě, avšak vzhledem k tomu, že – jak ona tvrdí – je nucena přivést je domů z důvodu nemoci nebo zranění, radši se do toho nepletu. Faktem je, že se často nějaká kočka, a střídají se, pokusí o útěk, aby se vrátila na svobodu, daleko od egoistické lásky své vězňitelky.

Někdy stačí do domu jen vejít, a už vím, že o několik pater výše má Eleonora otevřené dveře od bytu. Samozřejmě s tolika patry k dispozici je to právě moje patro, které musí nést toto břemeno a poskytuje útočiště pomatené staré vdově toužící po lásce.

Ještě mám ve tváři vepsaný znechucený výraz, když mě mile pozdraví.

„Ahoj, Eleonoro,“ odpovím a hledám v kapse kabátu klíče.

Snažím se nedýchat a můj život závisí na tom, jak dlouho mi bude trvat vytáhnout svazek klíčů a dostat

se do bytu. Ve svém věku mám na to jen pár vteřin. Bohužel se děje to, co jsem doufal, že se nestane – Eleonora na mě mluví a jsem donucen vdechnout vzduch, abych mohl odpovédět.

„To je Gigio,“ říká s úsměvem a ukazuje mi kočku, která se zdá znepokojená alespoň tak jako já.

Zamračím se ve snaze vyhnat zápach z nosních dírek a prohodím: „Nový host?“

„Ano,“ ihned odpoví, „ten přišel jako poslední. Chudáček, napadl ho pes a málem ho zabil! Zachránila jsem ho před jistou smrtí.“

Chvilí se dívám na kočku, která klidně pozoruje obzor, a ptám se sám sebe, zda již vymýšlí nějaký plán úniku. Po chvilce z Eleonořina bytu vyjde dvojice kolem padesátky, ona s obarvenými vlasy a umělými rty, on plešatý se silnými brýlemi, které mu klouzají na nose a pozdraví mě, předtím, než podají ruku mé sousedce a srdečně ji stisknou.

Je patrné, že se snaží usmívat a být milí, avšak ve skutečnosti jsou zděšení představením, které právě měli před očima. Vecpou se do výtahu, zatímco věnují poslední vyděšený pohled mé osobě, možná se ptají sami sebe, jak dokážu být přítelem té milovnice koček a především, jak můžu být její soused. Avšak i tak jsem překvapenější já; za všechny ty roky jsem nikdy z bytu Eleonory Vitaglianové neviděl nikoho vycházet, kromě manžela, kdysi dávno. Nikdy, a to především ne mladé lidi nebo alespoň mladě vypadající. Nikdy nikoho, kdo by se neušklíbl ve snaze uniknout zápachu. A v případě této dvojice tomu tak bylo.

„Kdo to byl?“ ptám se zvědavě, když zmizeli.

Pokud vím, Eleonora nemá nikoho, kdo by se o ni staral. Určitě nemá děti, manžel je již dlouho mrtvý a žádné příbuzné jsem nikdy neviděl.

„Cože?“ odpoví ona.

Eleonora Vitaglianová je mnohem mladší než já a je hluchá jako poleno, a tak jsem pokaždé, v těch málo případech, kdy s ní musím konverzovat, nucený přeformulovat věty a stále více zvyšovat hlas.

„Chtěl jsem vědět, kdo byli ti dva,“ opakuji.

„Aha,“ říká ona a pustí kočku, která se vplíží do bytu a zmizí v chodbě, „to jsou lidi, kteří se přišli podívat na byt.“

„Proč, ty ho prodáváš?“

Eleonora se na mě dívá s nerozhodným výrazem. Má rozčuchané vlasy, bílý knírek a blankytně bílé ruce protkané žilami a zničené revmatismem, takže vypadají jako drápy.

„Rozhodla ses odejít?“ jsem nucen zopakovat a ještě více zvýšit hlas.

„Ne, ne, a kam bych šla? Tohle je můj domov, tady chci umřít. Nikam neodcházím.“

Zvědavě na ni zírám, a tak pokračuje:

„Totiž moje neteř, dcera mého bratra, znáš ji?“

Hlavou dám znamení, že nikoli.

„Je to jediná příbuzná, která mi zbyla. No a zkrátka ona mě tlačí k tomu, abych byt prodala, prý je ve finanční tísní, že by stejně v budoucnu ten byt dostala a prodala ho po mojí smrti. Já to nechápu, ale kývla jsem, nemám čas na hádky s rodinou, stejně nikdy nic nepodepíšu a navíc, když se někdo přijde podívat na byt, najde v něm nepořádek.“

Nedělá mi potíže věřit jejím slovům. Eleonora, přestože je již hodně stará a má o nějaké to kolečko víc, si ještě dokáže prosadit svou.

„Tvoje neteř by chtěla prodat samotné vlastnictví,“ prohlásím ve snaze lépe jí vysvětlit, o co se jedná. „Noví majitelé by koupili byt teď, ale mohli by v něm bydlet až po tvé smrti.“

„No jo, tak jsem to asi pochopila. Představ si, jak bych mohla žít s vědomím, že je tam venku někdo, kdo mi šlapa na paty... teda kromě mojí neteře.“

Pobaveně se usměju, i když chování této tajemné neteře nikterak zábavné není. Kdyby tu byla, řekl bych jí k tomu své.

„A to je ti příjemnější, aby ti cizí lidé chodili po bytě, místo abys řekla neteři pravdu?“ ptám se a po chvíli toho již lituji. Ani ne kvůli té otázce, jakkoli je dotěrná, ale protože přispívám k tomu, aby se příliš prodloužila konverzace a tím i čas, během kterého jsou dveře otevřené. Bude to chtít dny, aby se celá budova vyvětrala. Naštěstí jsem ale ještě neotevřel své dveře.

„No, Cesare, co ti mám říct, máš pravdu, ale víš, jak to je, nechci ji proti sobě poštvat, žiju už dlouho sama a nepotřebuju moc pomoci, ale člověk nikdy neví, jak to bude zítra, třeba bych ji občas mohla potřebovat. Ty seš taky sám, mohl bys to chápat...“ odpoví a zůstane na mě zírat.

„No jo,“ odpovím jenom, i když jedna část mého já by chtěla vypustit citlivější větu, být solidárnější.

„V životě je nutné dělat kompromisy,“ pokračuje Eleonora, již zaujatá debatou, „a stáří, milý Cesare, je permanentní kompromis.“

„No jo,“ odpovím, jako kdybych neznal jiná slova.

Po sedmdesát let jsem byl mistrem kompromisů, má drahá milovnice koček, pak jsem o všechno přišel a paradoxně jsem začal být svobodný. Je pravda, že jsem již neměl nic k výměnnému obchodu, a to bylo moje štěstí. Tak jsem měl odpovědět, ale diskuze by mě odvedla kdo-víkam, a kyslík, který mám k dispozici, začíná docházet. A tak Eleonoru pozdravím a strčím klíče do zámku přesně ve chvíli, kdy se otevřou také třetí dveře na patře. Před několika měsíci si byt pronajala dvojice, ona kolem třicítky, on trochu starší. Oba dva mladí, bez dětí, což je dělá výlučné jak v tomto domě, obydleném většinou

starými lidmi a rodinami, tak na světě. Vsadím se, že ti chudáci musí neustále vysvětlovat, proč jim v životě chybí dítě, což je otázka, kterou by jim kromě jiného, soudě podle zvědavého výrazu, ráda položila i milovnice koček.

„Dobrý den,“ řekne dívka a hned svraští obočí, aby se chránila před zápachem.

Neubráním se pousmání a mladá žena mi věnuje naštvaný pohled.

„Dobrý den,“ tedy rychle odpovím, ale ona už je ke mně zády.

„Dobrý den!“ zvolá také Eleonora, která hned dodá: „Mladá paní, využiju příležitosti, abych vám řekla, že kdybyste náhodou viděla černou kočku, je moje. Víte, jak to je, byla zvyklá chodit k předchozím nájemníkům oknem po římse, nechtěla bych, aby to dělala i vám.“

„Ne, žádná kočka, nebojte se,“ odpoví dívka, než vstoupí do kabiny výtahu.

„Divný lidi,“ komentuje Eleonora.

„Proč?“

„No, už jsou tu nějakou dobu, ale nikdy žádný úsměv, vždycky dobrý den a dobrý večer, nikdy se nezastaví si popovídat.“

„No, jsou ještě mladí, budou mít své přátele, hlavní je, že neruší. Co se mě týká, mohli by mě nezdravit a nemít jméno...“, odpovím a začnu se opět věnovat svému zámku.

„On nevím, ale ona se jmenuje Emma.“

„Emma...“ opakuji a rychle se otočím.

„Jo, Emma, proč?“

„Ne, nic, hezký jméno.“

„Cože?“

„Říkám hezký jméno, Emma.“

„Aha, jo, jde to.“

„Tak dobře, Eleonoro, já se rozloučím,“ a otevřu dveře. „Kdybys něco potřebovala, víš, kde mě najdeš.“

„Cesare?“

„Ano?“

„Můžu tě zavolat, jestli se přijde někdo další podívat na byt? Realitní agent mi volá každý dvě minuty, aby mi dával rady, o který nestojím.“

A je to, chcete být milí a hned se ocitnete zatažení do věcí, které se vás vůbec netýkají.

„A co chce?“

„No co chce, nedávno večer mi bez servítků řekl, že bych měla ukazovat byt uklizenější, jinak potenciální kupci ztratí zájem. Samozřejmě jsem mu nemohla říct, co je můj záměr.“ A usměje se.

„Hm, a proč tam dneska nebyl i on?“

„Odešel dřív, ale uvidíš, že se za nějaký den zase ozve. Kdybys tam byl ty, bylo by to jiný... S chlapem je to vždycky jiný. Nedovolil by si vyjadřovat se ke stavu, ve kterém byt je. Protože jestli to udělá znovu, budu ho muset vyhodit a kdo má pak poslouchat moji neteř!“

„Dobře, zavolej mi.“

„Díky.“

Zavřu za sebou dveře a vdechnu vzduch, abych se ujistil, že puch nevníkl i do mého bytu. Až poté si sundám kabát a jdu do kuchyně, zatímco vrtím hlavou na znamení nelibosti. Faktem je, že jsem už příliš starý, když dovolím, aby mi jedno jméno zničilo den.

I když Emma není jen tak ledajaké jméno.

Dvě postavy jako z cirkusu

Rossana by si zasloužila jiný život. V tom smyslu, že by měla být šťastnější, ale připadá mi, že ztrácí jiskru. Možná protože tráví dny tím, že rozdává radost klientům, a pro ni jí zbývá málo. Lidé, kteří dělají ostatní šťastnými, by si zasloužili vděk a respekt. Také děvka, také Rossana. Kdyby neexistovala ona, byl bych horším člověkem, nervóznějším, možná trochu opuštěnějším, rozhodně méně v pohodě. V normálním partnerském stavu má každý svoji část, nabízí partnerovi to, čeho je schopen, to málo nebo moc, jež má. Rossaně nedává nikdo nic, s výjimkou peněz. Jenomže za peníze se nedá koupit péče a pozornost.

„Poslyš, co kdybychom zašli někdy večer něco sníst?“

Stýkám se s Rossanou dva roky a místo, kde jsme spolu promluvili nejdále od postele, je kuchyně. Znáám lépe její strie než chutě u stolu, mohl bych spojit její mateřská znaménka jako v rébusu a ani nevím, jestli má sestru. O synovi mi řekla jednou večer, když jsem se objevil s prosecem za pět euro, které jsem opatřil v krámku za jejím domem. Ona mluvila a já pil, ona pila a já zíral do stropu. V mluvení jsem nikdy nebyl dobrý.

„Něco sníst?“

„No, do restaurace.“

„O co jde, doktore Annunziato, něco po mně budeš chtít?“

Nikdo mi nevěří, tak to je, ani moje děti, ani prostitutka. Ale i tak si myslím, že nepůsobím záhadně. Ano,

možná je pravda, jak říkávala Caterina, že jsem trochu příliš zaujatý sám sebou, ale to neznamená, že se mi líbí kašlat na své bližní.

„Proč, nemůžu tě pozvat na večeři bez skrytého důvodu?“

„Hm, povídali že mu hráli, nezapomeň, že už tě znám dost dlouho!“

Nedá se nic dělat, musím to vzdát. V posledních letech jsem se tak snažil ukázat sám sebe v negativním světle, že se nyní nemohu vrátit zpět. Umřu jako cynik a mrzout.

„Mohli bychom jít do nějaké hospůdky a dát si ryby a víno, a mluvit trochu o nás. Koneckonců známe se dlouho, ale nic o tobě nevím.“

Rossana stojí a otočí se ke mně zády, já jsem ještě rozvalený na posteli se skleničkou vína v ruce a pohledem na zadku té své čarodějky. Ona stojí s kalhotkami v ruce, ten návrh musel být natolik šokující, že zamezil dokonce tak jednoduchému úkonu, jakým je obléct si prádlo.

„Tak co tomu říkáš? Líbí se ti ten plán?“

Místo odpovědi si sedne na okraj postele a skloní hlavu. Stále vidím její záda, problém je, že už nevidím její zadek. Mám pravdu, je nutné si dávat pozor na to, co říkáte, je to jako křížovka – jedna chyba může vytvořit chaos.

„Tak jo, jestli se ti nechce, nevadí, rozhodně se neurazím.“

Rossana se neotáčí a ticho zaplňuje místnost, mé bouřící tlusté střevo na sebe svým burácením strhává pozornost. Předstírám náhlý záchvat kašle, abych zakryl ten zvuk, avšak ve skutečnosti bych raději, pokud bych mohl, vypustil mohutný pšouk, a hned by bylo vše v pořádku. Postavím prázdnou sklenici na stolek a posadím se. Přijde mi evidentní, že jsem něco řekl špatně, problém je pochopit co. Jde o to, že jsem se ženami ztratil glanc. Caterina zemřela před pěti lety, moje poslední milenka si mě bude pamatovat ještě s černým pubickým ochlupením

a Rossana, no, nemusel jsem se nijak zvlášť snažit, abych ji získal. To je známý problém, když se dlouho stýkáte s prostitutkou, zapomenete na přípravy, dobré mravy, pozornosti, všechno to, co je potřeba, abyste získali do postele „normální“ ženu.

Zapálím si cigaretu a koutkem oka si všimnu, že jí stéká po tváři slza, předtím než se jí podaří zlikvidovat ji našťvaným gestem. Panečku, poslední žena, kterou jsem viděl plakat, byla moje kolegyně, jak se jenom jmenovala?, když mi přiznala, že by se mnou chtěla vytvořit něco vážnějšího. Osušil jsem jí oči a utekl pryč. Ne, ve skutečnosti nebyla poslední, Caterina byla poslední. Jenomže ona neplakala kvůli mně, ale kvůli svému nemocnému tělu. A i tehdy jsem dokázal přispět jen svými povrchními a zbytečnými gesty. Někdy se v noci zničehonic probouzím a přijde mi, že ji mám po svém boku, takže zašeptám do studené zdi to, co jsem měl říct jí: „Nejsi sama, jsem tady.“

Říkal jsem, že jsem ji nemiloval, ale neuplyne ani jediný den, kdy bych nežádal odpuštění za to, co jsem udělal.

„Promiň mi...“ zašeptá Rossana.

Přiblížím se a položím jí ruku na rameno. Kůže je studená a plná pupínků, i když mi před pár minutami připadala hedvábná a voňavá jako panenská. V těch chvílích jsem schopen vidět to, co chci.

„Je to spousta let, co mě nikdo nepozval na večeři ven.“

„No, jestli to na tebe působí takhle, беру to hned zpátky!“

Usměje se a osuší oči hřbetem ruky.

„Hlupáčku, jen jsem to nečekala. V každém případě to není lehký období.“

No, došli jsme k momentu „tak tedy“. Teď bych měl vstát, natáhnout si kalhoty, nechat jí peníze a zmizet. Ona je prostitutka, já zákazník. Náš vztah by měl končit

zde, vzájemným uspokojením. Ovšem pokud se se ženou, i když jí platíte, stýkáte příliš dlouho v její posteli, věci se začnou proklatě komplikovat. A tak jsem nucený položit otázku, na kterou tiše čeká: „Stalo se něco? Chceš o tom mluvit?“

„Ne, nechci tě zavalovat svýma problémama, máš už svoje. A pak, ty sem chodíš se uvolnit, ne abys poslouchal další těžkosti.“

Přesně, chodím se sem uvolnit, platím a nechci poslouchat o problémech. Tak to je. Avšak, kdoví proč, dnes večer jsem na Rossaniny těžkosti zvědavý. Je to dlouho, co jsem neposlouchal nic o problémech druhých lidí.

„Uděláme to tak,“ říkám, „vstaneme, půjdeme do kuchyně, uděláš mi omeletu a promluvíme si o tom.“

Otočí se na mě, její obličej je plný rozmazaných líčidel. Podobá se karnevalové masce, jenomže není k smíchu. Musím zamířit pohled na její visící prsa, abych si vzpomněl na důvod, proč se nacházím v tomto bytě. Poté znovu zvednu oči a zarazím se u svého obrazu odraženého v zrcadle. Sedím v posteli, s kusem slaniny ležícím v rozkroku, povadlé paže, prsní svaly, připomínající uši kokršpaněla, a na hrudi bílé chlupy, hnusím se sám sobě. Ano, vážně hnusím. Tak se otočím a setkám se s Rossaniným pohledem upřeným na mě; všimla si mého rychlého pohybu očí a usměje se.

„Možná je načase dát pryč to zrcadlo,“ poznamená.

„Ano,“ odpovím, „mám dojem, že jo.“

Když vstaneme, zrcadlo zase odráží jen neustlanou postel. Dvě postavy jako z cirkusu alespoň pro dnešek dokončily své smutné představení.

Nenaličená a v županu by Rossana nepřinesla domů ani deset euro, ale v zásadě stačí hezké prádlo, aby bylo vše v pořádku.

„Ve svém věku bys měl jíst o něco lépe,“ říká.

„Jo, to je pravda, ale vaření je jedna z věcí, které se musí dělat pro druhé, ne pro sebe.“

Usměje se. Vypadá to, jako by jí každá věc, kterou řeknu, zlepšovala náladu. Nemyslím si, že bych byl nějak zvlášť sympatický, přesto se díky ní cítím dokonce společenský. Je to jedna z jejích výsad, její silný bod (kromě prsou, samozřejmě). Díky Rossaně máte pocit, že jste lepšími lidmi. Kdoví, jestli to předstírá, ale i kdyby to tak bylo, kruci, je to velká herečka.

„A ty máš nějakou rodinu, děti? Nikdy jsi mi o tom nic neřekl! Víم jenom, že jsi byl ženatý.“

Je to tím stolem, ke kterému jsme si sedli, ten jí dodal odvalu se mě na to zeptat. Koneckonců je mnohem důvěrnější sdílet kuchyni než postel.

„Ano, mám dvě děti,“ zamumlám, zatímco koušu chleba, který mám k omeletě.

Moje odpověď je vyřčená chladným tónem, přesto se nevzdává.

„Dva kluci?“

„Ale neměli jsme se bavit o tvém problému?“

„Tak jo, nech to být.“

„Kluk a holka. I když bych měl říct ,dvě holky“.

„V jakým smyslu?“

„Kluk je homosexuál,“ odpovím nezaujatě a zvednu skleničku k ústům.

Rossana se tentokrát nespokojí s úsměvem, přímo se směje.

„Co je?“

„Mluvíš o tom, jako by to nebyl tvůj syn!“

„No a co bych měl jako dělat?“

„Má přítele?“

„No ve skutečnosti ho přede mnou schovává.“

Vstane a vezme si krabičku cigaret z poličky nad dřezem. Využiju toho a nechám si jednu nabídnout, i když

bych neměl kouřit, před třemi lety jsem měl infarkt. Příliš frenetický život, řekli lékaři. Kouření, alkohol, málo spánku, nevhodné stravování. Několik měsíců mě Sveva držela u sebe doma zkrátka, běda, když mě uviděla dělat opak, pak mě přestalo bavit dělat dítě svého dítěte, vrátil jsem se k sobě domů a zase začal žít normálně. Vždyť v mém věku není rána do srdce ten nejhorší konec.

„Můj syn přišel o práci,“ řekne po chvíli Rossana.

Potáhnu z cigarety a pozoruji, jak se kouř rozptýluje pod nažloutlým světlem z malého lustru. Pokoj je potemnělý, nábytek zastaralý a kachličky popraskané. Stručně řečeno, deprimující prostředí. Avšak zdá se alespoň čisté.

„Musí živit tři děti a ženu a neví, co má dělat. A nechce ode mě peníze, nic po mně nechce!“

Rossana je mírná žena, i když má agresivní obličej, tvrdé rysy, černé oči jako žralok, orlí nos a masité rty. Je to právě tento protiklad, který ji dělá tak atraktivní.

„Ve skutečnosti se mnou nemluví. Když jdu navštívit vnoučata, on si vezme peníze a jde pryč. Neodpustil mi, co dělám.“

„A proč jsi mu to říkala?“

„Přišel na to sám, před nějakou dobou. Od té chvíle se mnou nemluví.“

„Ale, proč, jak dlouho to děláš?“

„Třicet let, celej život!“

Panečku, kdyby si dávala stranou, mohla by už jít do důchodu. Snažím se nemyslet na to, kolik mužů prošlo touto kuchyní za posledních třicet let, a soustředím se na slova. Také proto, že zatímco ona mluví, já jsem už zapojil svůj mozek, aby vymyslel řešení.

„Jeho šéf ho vyhodil ze dne na den a nedal mu ani odstupný.“

„Jak je to možné?“

„Pracoval načerno, víš, jak to tu chodí.“